SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:979

av Fredrik Lundh Sammeli (S)

Nationell hamnstrategi för Sveriges konkurrenskraft och beredskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ta fram en nationell hamnstrategi och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges hamnar är avgörande för vår handel, industri, försörjningsberedskap och nationella säkerhet. En stor del av vår utrikeshandel passerar genom hamnarna, som därmed utgör en central del av Sveriges samhällsviktiga infrastruktur. Trots detta vilar ansvaret för hamnarnas utveckling i stor utsträckning på kommuner och enskilda hamnägare, samtidigt som det saknas en sammanhållen nationell hamnstrategi.

Behovet av ett tydligare statligt ansvar har blivit alltmer påtagligt. Sveriges medlemskap i Nato, det försämrade säkerhetsläget i Europa och behovet av en stärkt nationell försörjningsberedskap ställer nya krav på hamnarnas kapacitet och robusthet. Hamnarna måste kunna hantera såväl handel och samhällsviktiga transporter som militära förflyttningar och internationellt värdlandsstöd.

Samtidigt pågår en omfattande industriell omställning, inte minst i norra Sverige. Nya investeringar och förändrade transportflöden skapar stora behov av utbyggd hamnkapacitet, elektrifiering och bättre anslutningar till järnväg och väg. Det handlar

om att stärka svensk export, skapa arbetstillfällen och bidra till Europas konkurrenskraft och strategiska självständighet.

Dessa investeringar är ofta av nationell betydelse, men kostnaderna riskerar att hamna hos enskilda kommuner. Det är inte rimligt att kommuner ska behöva ställa investeringar i hamninfrastruktur som gynnar hela Sverige mot resurser till skola, vård och omsorg.

Under 2026 har även EU-kommissionen presenterat en europeisk hamnstrategi som tydliggör hamnarnas betydelse för konkurrenskraft, säkerhet och omställning. Sverige behöver möta denna utveckling med en egen långsiktig strategi.

En nationell hamnstrategi bör tydliggöra ansvarsfördelningen mellan staten, kommunerna och hamnägarna samt identifiera hamnar av särskild strategisk betydelse. I detta behöver också statens ansvar för finansiering, utveckling och beredskap i hamnar av nationell betydelse klargöras. Det handlar om att skapa långsiktiga förutsättningar för investeringar som stärker Sveriges konkurrenskraft, klimatomställning och totalförsvar. Strategin behöver även säkerställa att hamnarna blir en integrerad del av den nationella infrastrukturplaneringen.

Sveriges hamnar är för viktiga för att utvecklingen ska vara beroende av enskilda kommuners ekonomiska förutsättningar. Staten behöver ta ett större ansvar för denna strategiska infrastruktur och säkerställa att Sverige har de hamnar som krävs för framtidens handel, industri och säkerhet.

Fredrik Lundh Sammeli (S)